

Höskolan
Kristianstad

Allmänhetens inställning till ekologisk kompensation

Resultat från en enkätundersökning i Skåne

Delrapport 2 från forskningsprojektet
Ekologisk kompensation som styrmedel
– ett kommunperspektiv (MuniComp)

Linus Hasselström
Kungliga Tekniska Höskolan

Scott Cole
WSP Sweden

SEPTEMBER 2021

I samarbete med

Ekologisk compensation som styrmedel – ett kommunperspektiv (MuniComp)

2018 – 2021

MuniComp var ett inter- och transdisciplinärt forskningsprojekt med syfte att undersöka kommunernas tillämpning av ekologisk compensation i fysisk planering och beslut om användning av mark och vatten. Projektet finansierades av Naturvårdsverket, inom ramen för en större satsning på forskning som ska ge mer kunskap om hur ekologisk compensation kan användas som styrmedel i miljömålsarbetet.

Från projektet har följande rapporter publicerats, tillgängliga på projektets webbsida www.hkr.se/municomp:

Slutrapport:

Jönsson, K.I., Hasselström, L., Bengtsson, F., Björn, H., Cole, S., Doherty, H., Franzén, F., Kjeller, E., Lidfalk, S., Lindblom, E., Mellin, A., Pettersson, I., Söderqvist, T. 2021. Ekologisk compensation som styrmedel i kommunal planering. Naturvårdsverket, Rapport 8992.

Delrapporter:¹

Pettersson, I., Lidfalk, S., Mellin, A. 2021. Ekologisk compensation som styrmedel i kommunal planering. Delrapport 1 från forskningsprojektet Ekologisk compensation som styrmedel – ett kommunperspektiv (MuniComp). Kristianstad University Press, Kristianstad.

Hasselström, L., Cole, S. 2021. Allmänhetens inställning till ekologisk compensation – Resultat av en enkätundersökning i Skåne. Delrapport 2 från forskningsprojektet Ekologisk compensation som styrmedel – ett kommunperspektiv (MuniComp). Kristianstad University Press, Kristianstad.

Mellin, A., Lindblom, E., Doherty, H. 2021. Tillämpning av skadelindringshierarkin i svensk kommunal planering. Delrapport 3 från forskningsprojektet Ekologisk compensation som styrmedel – ett kommunperspektiv (MuniComp). Kristianstad University Press, Kristianstad.

Kjeller, E., Jönsson, K.I., Franzén, F. 2021. Analys av modellerna för compensation i Helsingborgs och Lomma kommun. Delrapport 4:1 från forskningsprojektet Ekologisk compensation som styrmedel – ett kommunperspektiv (MuniComp). Kristianstad University Press, Kristianstad.

Kjeller, E., Jönsson, K.I. 2021. Analys av kompensationsfall i Helsingborgs och Lomma kommun. Delrapport 4:2 från forskningsprojektet Ekologisk compensation som styrmedel – ett kommunperspektiv (MuniComp). Kristianstad University Press, Kristianstad.

Söderqvist, T. 2021. Kommuners beräkningsmodeller för ekologisk compensation. Delrapport 4:3 från forskningsprojektet Ekologisk compensation som styrmedel – ett kommunperspektiv (MuniComp). Kristianstad University Press, Kristianstad.

Kristianstad University Press
ISBN: 978-91-87973-66-6
© Linus Hasselström och Scott Cole.

¹ Referensskrivningen av delrapporterna ändrad i förhållande till ursprunglig rapport 2022-09-05.

Innehåll

1. Inledning.....	2
2. Om studien.....	5
Enkäten.....	5
Metod.....	5
Beskrivning av respondenterna.....	8
3. Respondenternas inställning till kompensation	9
Inställning till närområdet	9
Acceptans för kompensation	9
Vilken typ av kompensation föredrar respondenterna?	12
4. Slutsatser	13
5. Källor	15
Bilaga. Sammanställning av enkätsvar	17
Inledande frågor.....	17
Försättsblad.....	18
Din relation till ditt närområde.....	19
När tätorter växer.....	21
Byggande av nya bostäder	24
Vad är det för kompensation som föreslås?.....	25
Kompensation kan se olika ut	25
Instruktioner	27
Valsituationer	28
Uppföljande frågor.....	34
Din bakgrund.....	36

1. Inledning

Utveckling av våra tätorter leder till att grönområden försvinner. Detta orsakar negativa effekter på den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster (McPhearson et al. 2015). Ekologisk kompensation kan, i alla fall teoretiskt, möjliggöra utveckling samtidigt som man motverkar en nettoförlust av biologisk mångfald och ekosystemtjänster (OECD 2018). Som nämnts i många vägledningsdokument bör detta verktyg endast övervägas i det sista steget i skadelindringshierarkin, efter att först ha undvikit och minimerat negativa effekter så långt det är möjligt (BBOP 2012). Det rättsliga kravet på ekologisk kompensation varierar från land till land men motiveras i allmänhet av principen om att förorenaren (utvecklaren) betalar (Koh et al. 2017): Bördan av miljöskador flyttas från allmänheten till exploatören, som måste ta hänsyn till kompensationskostnaderna i sitt beslutsfattande.

Även om ekologisk kompensation har väckt kritik från experter (Karlsson och Björnberg 2020), inte minst för att man ofta misslyckas med att leverera de utlovade nyttorna (Josefsson et al. 2021), har frågan om allmänhetens acceptans fått begränsad uppmärksamhet, kanske för att den är behäftad med utmaningar förknippade med hur acceptans definieras. Tidigare studier har undersökt preferenser ur olika vinklar, vilket har resulterat i slutsatser om att olika grupper i samhället stödjer verktyget, inklusive jordbrukare som erbjuder sin mark för kompensation (Vaissière et al. 2018), medborgare med avseende på flyttfågelkompensation (Burton et al. 2017), medborgare med avseende på resursbaserad ersättning för vindkraftsutveckling (Kermagoret et al. 2016), medborgare för stadsutveckling som påverkar skogspartier (Scholte et al. 2016) eller kompensationsexperter när det gäller kompensation som ett sätt att undvika nettoförlust (EC 2020). Pilgrim & Ekstrom (2014, s.8), som undersöker villkoren för positiva bevaranderesultat, erkänner att kriteriet Ingen nettoförlust "*... kan ha olika definitioner beroende på vilken biologisk mångfald och vilka mänskliga preferenser som redovisas och hur de redovisas*". Griffiths et al. (2018) diskuterar utmaningen i att balansera ekologiska mål med människors välfärd efter ett kompensationsprojekt. Sammanfattningsvis beror allmänhetens acceptans på vem du frågar, hur du definierar acceptans, i vilken miljö kompensationen äger rum och vilken verksamhet som orsakar skadan.

Den idealiska kompensationen är "in-kind" och "on-site", dvs. matchar perfekt de resurser och tjänster som förlorats med att skapa motsvarande resurser och tjänster på samma plats. I praktiken kräver dock utvecklingen av ett kompensationsprojekt uppfinningsrikedom och kreativitet samtidigt som det finns ett behov av en rad olika kompromisser. Människor kommer oundvikligen att skilja sig åt när det gäller deras inställning till dessa kompromisser, men att mäta människors preferenser för design av kompensation är avgörande om ekologisk kompensation ska få bred acceptans som ett sätt att hantera miljöförluster.

Ett sätt att ta itu med de avvägningar som behöver göras är att utveckla en uppsättning allmänna principer för hur kompensationsprojekt bör utformas och för hur processen ska genomföras. Detta finns till exempel i vägledningsdokument som BBOP (2012), där man noterar vikten av att följa skadelindringshierarkin, behovet av att fokusera på att undvika vissa resurser som inte kan kompenseras, behovet av att involvera intressenter i beslutsprocessen, osv. Vägledning om kompensationsdesign i EU, USA och på lokal nivå rekommenderar ofta att kompensationsplatser ligger nära skadeområdet, har liknande livsmiljötyp och beaktar övergripande landskapssammanhang. Vidare ger den akademiska litteraturen teoretiska ramar för kompensation, inklusive möjliga mått för att balansera förlust och vinst (Griffiths et al. 2018; Söderqvist et al. 2021).

Men allmänna principer är inte alltid tillräckliga, särskilt när avvägningar är komplexa eller påverkas av lokala sammanhang. Även om många vägledningar föreslår bedömningar från fall till fall, finns det faktiskt exempel på rekommendationer för hur man hanterar specifika typer av avvägningar i ekologisk kompensation. För det första tyder vägledningsdokument ibland på att storleken på ersättningen kan användas för att justera för det faktum att en kompensationsplats ligger långt bort från den skadade platsen. En så kallad skalmultiplikator (storleken på en kompensationsplats i förhållande till storleken på det skadade området) förutsätter implicit att en kompensationsplats bör vara större om den är längre bort: *"Tänk på det potentiella behovet av en ökad multiplikator ($M_s > 1$) om förhöjd rumslig flexibilitet är tillåten"* (Moilanen & Kotiaho 2018, s. 27). Liknande argument framförs i Lipton et al. (2008, s. 112): *"[...] Behöriga myndigheter bör föredra att utföra kompensation i närheten av skadeplatsen snarare än längre bort."*

För det andra tyder vägledningsdokumenten ibland på att storleken på kompensationsytan kan användas för att anpassa sig till det faktum att ett kompensationsprojekt erbjuder andra resurser än de som skadades (World Bank Group 2016; Unsworth och Bishop 1994). En lägre kvalitet (t.ex. mindre likhet med den skadade platsen) innebär ett behov av ett större kompensationsområde. Lipton et al. (2008, s. 114) rekommenderar också likhet mellan ersättningen och skadan, men gör det möjligt att ta hänsyn till skillnader mellan debet och kredit genom t.ex. en extra storlekskompensation.

För det tredje föreslås i vissa vägledningsdokument att mänsklig användning av resurser eller ekosystemtjänster bör kompenseras nära skadeområdet, medan värdena för biologisk mångfald kan kompenseras längre bort. I en rapport till Nordiska ministerrådet skriver Moilanen & Kotiaho (2018, s. 40) till exempel: *"Lokal kompensation av ekosystemtjänster skulle generellt vara önskvärt, men kompensation för biologisk mångfald skulle möjligen kunna tillåtas längre bort"*. Boverket uppger i en vägledning om ersättning att *"Ekosystemtjänster kan ha stor lokal nytta som inte går att ersättas på annan plats."* (Boverket 2018). Helsingborgs kommun skriver följande: *"Närhetsprincipen har stor*

betydelse för rekreativa värden. För ekologiska värden kan ibland annan lokalisering ge större värde.” (Helsingborgs kommun, odaterat, s. 4).

I denna rapport redovisas hur allmänheten väger mellan olika alternativ för kompensation och om de är eniga med vad som har föreslagits av olika vägledningar, enligt ovan. Kunskap om allmänhetens inställning till kompensation är en viktig pusselbit för att utveckla tillvägagångssätt för ekologisk kompensation som är förankrade och accepterade i samhället. För att undersöka detta har en enkätstudie riktad till boende i tätorter i Skåne genomförts. Enkäten ställde frågor om bland annat inställning till kommunens naturvårdsarbete, tidigare upplevelser av hur byggnation har påverkat naturvärden och möjligheter till utomhusaktiviteter, och inställning till ekologisk kompensation. Enkäten innehöll kortfattad information för att förklara för respondenterna vad de skulle ta ställning till.

I enkäten fanns scenarier beskrivna för olika former för kompensation för en tänkt exploatering för bostadsbyggande, i en fiktiv tätort. Scenarierna illustrerades med hjälp av kartor, text och figurer. Metoden som användes för att ta reda på respondenternas inställning till scenarierna var så kallat ”choice experiment”, där varje respondent upprepade gånger fick ta ställning till två olika alternativ och uttrycka vilket alternativ som föredrogs. Alternativen utgjordes av tänkta projekt för kompensation där olika egenskaper (attribut) i kompensationens utformning varierades. Attributen som undersöktes var kompensationsområdets storlek, avstånd från det området som bebyggs, typ av kompensation (natur, rekreation) och typ av område i vilket kompensationsåtgärder görs (grönområde eller tidigare industriområde som inte längre är i bruk). Med statistiska metoder drogs sedan slutsatser om vilka attribut som tenderade att föredras framför andra. Enkäten genomfördes som webbenkät, och drygt tusen personer svarade.

Rapporten redovisar metod (avsnitt 2), resultat (avsnitt 3) och slutsatser (avsnitt 4). I bilagan återfinns enkäten i sin helhet med respondenternas svar på respektive fråga sammanställt.¹

¹ I skrivandets stund är en vetenskaplig artikel under utveckling. Denna artikel redovisar dataanalysen i detalj. Vi ber läsare som är intresserade av dataanalysen i mer detalj att ta kontakt med rapportförfattarna. Linus Hasselström, plh@kth.se; och Scott Cole, scott.cole@wsp.com.

2. Om studien

Enkäten

Enkätundersökningen gick ut i maj 2020 till boende (ålder 18 år och uppåt) i Skåne. Urvalet begränsades till boende i tätorter med 2 000 invånare eller fler. Undersökningen genomfördes via en webbenkät som distribuerades genom opinionsundersökningsföretaget Norstat till deras webbpanel. Panelen är vägd för att representera befolkningen i termer av fördelning avseende kön, ålder, inkomst, med mera.

Utvecklingen av enkäten byggde på etablerade vägledningar (Hensher et al. 2005; Johnston et al. 2017) beträffande utformning (struktur, information som gavs, m.m.) och förtestning. Vi genomförde en pilotstudie med 140 respondenter under hösten 2019. Enkäten började med ett försättsblad där studiens syfte och avsändare beskrevs, och information gavs om anonymitet. Därefter följde ett antal olika sektioner av frågor varvat med information: 1) vanor och användning av närmiljön, 2) åsikter och erfarenheter kring grönområden och kommunens naturvårdsarbete, 3) information och frågor kring ekologisk kompensation, 4) scenarier kring kompensation som respondenterna fick ta ställning till, 5) uppföljningsfrågor kring scenarierna, och 6) frågor om respondenten. Enkäten finns presenterad i sin helhet, med en sammanställning av svar på respektive fråga, i bilagan till denna rapport.

Metod

Metoden för analysen av preferenser i anslutning till scenarier för kompensation var s.k. ”choice experiment”, som går ut på att respondenten ombeds ta ställning mellan olika scenarier och markera det scenario som hen helst skulle vilja se i verkligheten. Scenarierna varierar med ett antal ”attribut”, det vill säga egenskaper som beskriver scenarierna. Varje respondent får ta ställning till en rad sådana frågor (se Figur 4 för ett exempel), och dessutom varierar frågorna mellan olika respondentgrupper. Med hjälp av statistiska metoder går det sedan att ta reda på hur de olika attributen värderas av respondenterna, dvs. i det här fallet vilka egenskaper som är viktigare än andra i respondenternas ögon.

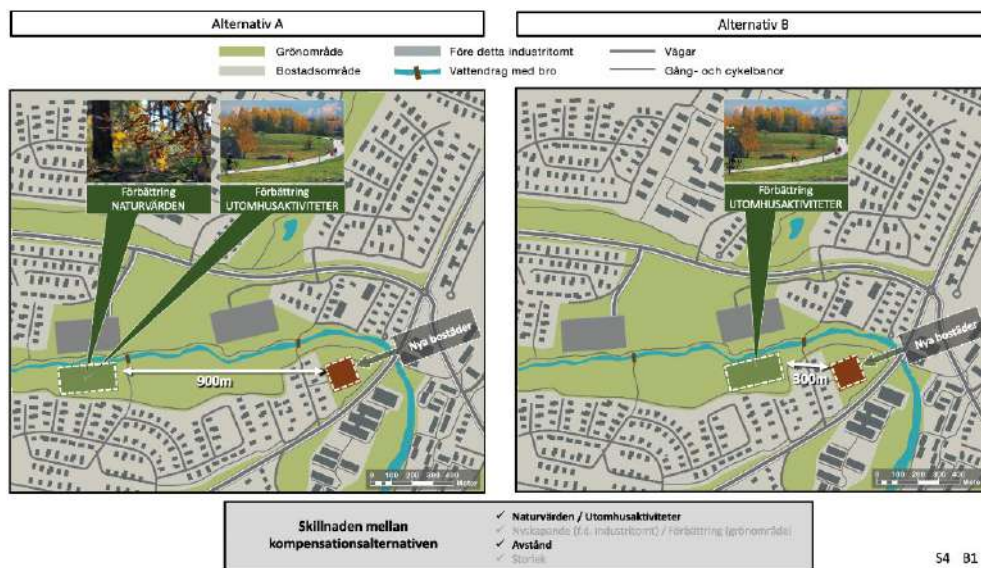
Respondenterna fick en beskrivning om en tänkt plats på en karta i en fiktiv tätort där nya bostäder skulle byggas, med följden att platsen då skulle förlora naturvärden och möjligheter till utomhusaktiviteter. I stället skulle detta kompenseras på en annan plats.

Respondenterna gavs information om attributen, som var följande (se även tabell 1a):

- VAD som kompenseras (naturvärden, utomhusaktiviteter, eller både och).

- Vilken PLATS som användes för att genomföra kompensationen (tidigare industriområde som då gjordes om till ett grönområde – ”nyskapande”, eller ett nuvarande grönområde där åtgärder gjordes för att förbättra dess naturvärden och eller värden för utomhusaktiviteter – ”förbättring”).
- På vilket AVSTÅND som kompensationen gjordes från den plats som skulle bebyggas med nya bostäder (300 meter eller 900 meter).
- Vilken STORLEK det var på den plats som skulle omfattas av kompensationsåtgärder (lika stor som den yta som bebyggdes, eller dubbelt så stor).

Varje respondent fick ta ställning till sex olika valfrågor och ombads välja mellan Alternativ A och Alternativ B. Enkäten genomfördes i fyra versioner (”block”), var och en med en enskild uppsättning av valfrågor. Totalt skapades därför 24 valfrågor där de olika attributen varierades i olika kombinationer. Den slutliga uppsättningen valalternativ presenteras i tabell 1b. Vilken enkätversion en respondent skulle få, dvs. vilket block respondenten skulle tillhöra, bestämdes genom slumpmässig dragning.

Figur 1. Ett exempel på en valsituation. Respondenten ombads välja det alternativ hen själv skulle föredra. Se även bilagan där fler olika valsituationer finns presenterade.

Tabell 1a. Attribut och nivåer.

Attribut	Attributnivåer
LOC	0. Kompensation sker med förbättringsåtgärder på grön mark 1. Kompensation sker med nyskapande på grå mark (tidigare industriområde)
SIZE	0. Kompensationsplats lika stor som skadeplats 1. Kompensationsplats dubbelt så stor som skadeplats
DIST	0. Kompensation sker 300 m från skadeplats (5 min promenad) 1. Kompensation sker 900 m från skadeplats (10 min promenad)
COMP	0. Kompensation för NATURVÄRDEN 1. Kompensation för UTOMHUSAKTIVITETER 2. Kompensation för BÅDA

Tabell 1b. 24 olika valsituationer, indelade i fyra block så att varje respondent fick ta ställning till sex valsituationer.

Block	Valsituation	Alternativ 1				Alternativ 2			
		LOC	SIZE	DIST	KOMP	LOC	SIZE	DIST	KOMP
4	1	0	0	0	0	0	1	1	2
2	2	1	1	0	2	1	1	1	1
3	3	1	1	1	2	0	0	1	0
1	4	0	1	1	2	0	1	0	1
1	5	1	0	0	1	1	1	0	0
3	6	1	0	1	1	0	0	0	1
3	7	1	0	1	0	1	1	1	2
4	8	0	1	1	1	0	1	0	0
1	9	1	0	0	0	1	0	1	2
3	10	0	1	0	1	0	0	0	0
1	11	0	0	1	0	1	1	0	1
1	12	0	1	0	2	1	0	1	0
1	13	0	0	1	2	0	1	1	1
4	14	0	1	0	0	1	1	1	0
4	15	0	0	1	1	1	0	0	1
2	16	1	1	1	0	0	0	1	2
2	17	0	0	0	1	0	0	0	2
2	18	1	1	0	0	0	1	0	2
3	19	1	1	0	1	1	0	0	2
2	20	1	1	1	1	1	0	0	0
3	21	0	0	0	2	0	1	1	0
4	22	1	0	0	2	1	1	0	2
4	23	1	0	1	2	1	0	1	1
2	24	0	1	1	0	0	0	1	1

Beskrivning av respondenterna

Totalt inkom 1 278 svar efter utskick till 4 081 panelmedlemmar (svarsfrekvens 31 %). Efter gallring av svaren användes 1 005 svar i vår dataanalys. Gallringen innebar att vi tog bort 273 enkätsvar för vilka (1) respondenten inte bodde i en tätort med minst 2 000 invånare (n=217), (2) tog mindre än fem minuter på sig att svara på enkäten (n=14), eller (3) genomgående i enkäten gav svar på textsvarsfrågor som var anmärkningsvärt oengagerade (n=12), eller genomgående svarade alternativ 1 eller alternativ 2 på alla valfrågor (n=30). Genomsnittstiden och mediantiden det tog för respondenterna att svara var ungefär 15 minuter.

Urvalet var representativt för befolkningen, dock med något fler män, något högre utbildningsnivå, och något högre inkomstnivå än populationen i Skåne som helhet (se tabell 2). Notera att skillnader mellan vårt urval och befolkningen troligtvis är överdrivna eftersom befolkningsstatistiken bygger på regionala data, medan vårt urval medvetet översamlar de tre största städerna i Skåne. Till exempel är utbildningsnivåerna i de tre kommuner med de största städerna i Skåne 35-69 % (SCB 2020a). Inkomstnivåerna är bland de högsta i Sverige i några av de inkluderade kommunerna, men i Malmö är inkomstnivåerna under det nationella genomsnittet (SCB 2019).

Tabell 2. Demografisk statistik över vårt urval jämfört med befolkningen.

<i>Variabel</i>	<i>Definition</i>	<i>Urval</i>	<i>Befolkning</i>
BIGCITY	% i storlekskategori på tätort (XL / L / M / S) ¹	55 / 10 / 16 / 20	47 / 12 / 18 / 22 *
FEMALE	% Kvinnor	47	51*
AGE	Medelålder ²	54	49*
EDUCATION	% med högre utbildning ³	59	37-45*
INCOME	% som tjänar >42,000 kronor/månad	22	11 in the region

* Statistiskt signifikant skillnad mellan urval och befolkning på .05 signifikansnivå.

¹ Storlekskategorier: XL = 90,000 + (Malmö, Lund, Helsingborg); L = 25,000 – 39,999; M = 10,000-24,999; S = 2,000-10,000.

² Jämförelse baserad på de 86 % av Skånes befolkning som är 18 år eller äldre (n=1,110,000) (SCB 2020b).

³ Jämförelsen inkluderar individer med någon form av eftergymnasial utbildning. Intervallet reflekterar två befolkningsklassificeringar, där det lägre värdet gäller åldrarna 16 år och uppåt och det högre gäller åldrarna 25-64 år. (SCB 2020a).

3. Respondenternas inställning till kompensation

Inställning till närområdet

För att få information om respondenternas allmänna inställning till natur- och miljövårdsarbetet i sin kommun presenterades två påståenden. Respondenterna ombads sedan uppge i vilken utsträckning de instämde med respektive påstående. 46 % av respondenterna instämmer helt eller delvis i påståendet ”Min kommun tar tillräcklig hänsyn till natur och miljö”. Samtidigt instämmer 41 % av respondenterna i påståendet ”Jag är oroad över att det försvinner grönområden i min stad/ort” (tabell 3).

Tabell 3. Attityder om kommunens naturvårdsarbete och grönområden.

Påstående	Motsätter mig helt	Motsätter mig delvis	Indifferent eller vet inte	Instämmer delvis	Instämmer helt
”Min kommun tar tillräcklig hänsyn till natur och miljö”	4,6%	13,3%	36,2%	33,3%	12,5%
”Jag är oroad över att det försvinner grönområden i min stad/ort”	12,8%	20,1%	25,8%	20,3%	21,0%

Respondenter från större städer (mer än 25 000 invånare) är mindre benägna att hålla med om det första påståendet än andra, medan respondenter från mindre städer (2 000 – 25 000 invånare) är mer benägna att hålla med. Respondenter från Malmö, Lund och Helsingborg är särskilt benägna att motsätta sig påståendet att kommunen tar tillräcklig hänsyn till natur och miljö. Vidare är kvinnor mer benägna att motsätta sig påståendet än män. Föräldrar och yngre respondenter är däremot mer benägna att hålla med om påståendet än andra. Äldre respondenter är oftare osäkra än andra. Även attityderna kring förluster av grönområden skiljer sig mellan grupper. Storstadsbor, kvinnor och högutbildade respondenter är mer oroliga för detta än andra, och äldre respondenter är mer benägna att motsätta sig påståendet eller att vara osäkra.

Acceptans för kompensation

När det gäller acceptans för kompensation som idé ställdes två frågor. Den första ställdes ganska tidigt i enkäten, efter att kortfattad information getts om vad ekologisk kompensation är, och frågade efter respondentens allmänna inställning till ekologisk kompensation som idé. Den andra frågan gällde specifikt kompensation

för förluster av grönområden vid byggande av bostäder och ställdes sent i enkäten när respondenten antogs ha haft möjlighet att bilda sig en närmare uppfattning om vad kompensation är. 64 % av respondenterna svarade i den första frågan att de tyckte att ekologisk kompensation var "en bra idé". Respondenterna ombads också motivera sina svar. Bland de som motsatte sig kompensation var vanliga anledningar till exempel följande:

- *"Det går inte att kompensera"*
- *"Kompensationen riskerar att hamna för långt bort"*
- *"Byggande på grönområden borde undvikas"*
- *"Det är fel att kunna 'köpa sig fri' från ansvar"*
- *"Risk att kompensationen inte blir tillräckligt bra"*

Bland de som tyckte att kompensation var en bra idé var motiveringarna till exempel följande:

- *"Vi behöver detta för att skydda naturen"*
- *"Detta kan göra det möjligt att både utveckla samhället och skydda naturen"*
- *"Detta gör det svårare att bygga på platser med höga naturvärden"*
- *"Detta kan öka medvetenheten om naturvärden vid byggande"*

Föräldrar, yngre individer, hundägare, medel- till höginkomsttagare och högutbildade var i allmänhet mer benägna att tycka att kompensation är en bra idé än andra grupper. Kvinnor är mindre benägna att tycka att det är en dålig idé än män. Män är också mer säkra på sin ståndpunkt än kvinnor. Dessutom visar svaren att de respondenter som tidigare i enkäten uppgivit att de känner till begreppet ekologisk kompensation är mer benägna att vara positivt inställda.

Den andra frågan om acceptans, som handlade mer specifikt om kompensation för bostadsbyggande, ställdes efter att våra scenarier hade presenterats och visade en än högre grad av acceptans för ekologisk kompensation. Svaren angavs på en femgradig skala. Bara 4 % av respondenterna motsatte sig kompensation genom att uppge att de var "emot" (2 %) eller "mer emot än för" (2 %). 9 % var osäkra. 86 % uttryckte ett stöd för denna typ av kompensation genom att uppge att de var "mer för än emot" (17 %) eller "för" (69 %). Sammantaget visar dessa resultat att de tillfrågade i genomsnitt tycker att kompensation är bra, men det finns också vissa farhågor kring vad det leder till i praktiken.

Respondenterna tillfrågades också om deras inställning till kompensation i andra sammanhang (se tabell 4). En majoritet var positivt inställda till kompensation för nytt handelsområde eller industriområde (90 % positiva), oljeutsläpp eller andra miljöolyckor (87 % positiva), ny väg eller järnväg (83 % positiva), samt ny skola /

nytt sjukhus (73 % positiva). När det gäller kompensation för nytt gång- och cykelstråk var en majoritet av respondenterna negativt inställda (38 % positiva). Detta visar att sammanhanget för exploatering kan spela roll för inställningen till kompensation.

Tabell 4. "Tycker du att det är rimligt att ställa krav på kompensationsåtgärder i följande fall?"

	Ja	Nej	Vet inte	
Nytt handelsområde eller ny industrianläggning som byggs i ett grönområde	903 (89,9%)	56 (5,6%)	46 (4,6%)	N=1005
Ny skola / nytt sjukhus som byggs i ett grönområde	737 (73,3%)	161 (16,0%)	107 (10,6%)	N=1005
Ny väg eller järnväg som byggs i ett grönområde	831 (82,7%)	108 (10,7%)	66 (6,6%)	N=1005
Nytt gång- och cykelstråk som byggs i ett grönområde	383 (38,1%)	522 (51,2%)	100 (10,0%)	N=1005
Oljeutsläpp eller andra miljöolyckor	874 (87,0%)	56 (5,6%)	75 (7,5%)	N=1005

Tabell 5 redovisar svar på några av de attitydfrågor som ställdes i enkäten. Se bilagan för mer utförlig data och exakta frågeformuleringar.

Tabell 5. Attitydvariabler (N=1,005)

Variabel	Definition	% i urvalet
AWARE	Känner till ekologisk kompensation	24
ATT.GREEN	Orolig för att grönområden försvinner	45
AFF.NONE	Har inte upplevt att exploatering påverkar rekreations- eller naturvärden	36
ACCEPT2	Instämmer i att ekologisk kompensation ska krävas för byggnation i stadsmiljöer.	69
	Tycker att kompensation för rekreationsvärden ska: ¹	
IMP.REC "leave it be"	Fokusera på att naturen "får vara som den är"	48
IMP.REC "improve"	Innebära aktiva åtgärder för att stärka rekreation	10
	Tycker att kompensation för naturvärden ska prioritera: ²	
IMP.NAT.HAB	Livsmiljöer för växter och djur	39
IMP.NAT.BEN	Nyttor som naturen ger (rent vatten och ren luft, pollinering, vattenflödesreglering som kan motverka översvämning)	44
IMP.NAT.VISIT	Platsens besöksvärden	16

¹ Respondenterna valde på en skala mellan 1 (fokus på naturens egna attribut) och 9 (fokus på att skapa platser för rekreation). 48% valde antingen 1,2 eller 3. 10% valde antingen 7, 8, eller 9.

² Respondenterna rangordnade de tre alternativen på en skala från 1 till 3. 39 % rankade livsmiljöer först; 44% rankade nyttor först; och 16% rankade besöksvärden först.

Vilken typ av kompensation föredrar respondenterna?

Från svaren på valsituationerna framkom ett antal tydliga mönster för respondenternas åsikter om kompensationens utformning:²

- Större kompensationsyta är bättre än mindre. Denna preferens är särskilt stark när det gäller kompensation för naturvärden, och något mindre stark (men likväl positiv) när det gäller kompensation för utomhusaktiviteter.
- Kompensation närmare exploateringsområdet är bättre än kompensation längre bort. Detta gäller för både naturvärden och utomhusaktiviteter, men är särskilt tydligt för utomhusaktiviteter. Om kompensationen sker längre bort är också preferensen för större kompensationsyta starkare än annars.
- Respondenterna föredrar att man gör nyskapande åtgärder på ”grå” mark framför att göra förbättringsåtgärder. Detta gäller särskilt för utomhusaktiviteter. Möjligtvis kan den svagare preferensen för ”grå” mark i kombination med kompensation för naturvärden förklaras av en viss skepsis kring möjligheten att ”skapa natur” på tidigare industrimark.
- Respondenterna vill helst se kompensationsprojekt som ger både naturvärden och värden för utomhusaktiviteter. I det fall de måste välja föredrar de kompensation för naturvärden. Endast kompensation för utomhusaktiviteter väljs mer sällan i valsituationerna.

Angående naturvärden, och vad som är viktigast att rikta kompensationen mot, rankar respondenterna nyttor som naturen ger (t.ex. ekosystemtjänster som vattenreglering) högst, därefter livsmiljöer för växter och djur, och i sista hand sin egen användning av området för rekreation (se tabell 5). Vidare, när kompensation görs för utomhusaktiviteter uttrycker respondenterna att de i allmänhet föredrar natur som ”får vara som den är” snarare än väldigt tillrättalagda miljöer med lekplatser, parkbänkar, belysning, med mera (se tabell 5). Sammantaget, i kombination med resultaten från analysen av valsituationerna, ger detta en bild av att respondenterna anser att tillgången till grönområden, med prioritet på naturens funktioner och på biologisk mångfald, är allra viktigast. Dessa områden är också vad som föredras för utomhusaktiviteter. Dock ger respondenterna också uttryck för att de helst tillbringar tid i natur som är tillgänglig, t.ex. med gångstigar och gångvägar, snarare än i t.ex. en helt orörd skog (se fråga 3 i bilagan till denna rapport).

² I skrivandets stund är en vetenskaplig artikel under utveckling. Denna artikel redovisar dataanalysen i detalj. Vi ber läsare som är intresserade av dataanalysen i mer detalj att ta kontakt med rapportförfattarna. Linus Hasselström, plh@kth.se; och Scott Cole, scott.cole@wsp.com.

4. Slutsatser

Studien slår fast att acceptansen är stor bland de tillfrågade för ekologisk kompensation vid påverkan på grönområden till följd av bostadsbyggande. Stödet för ekologisk kompensation verkar också vara stort i sammanhang av industriutveckling, vägar och järnvägar, och olyckshändelser såsom oljeutsläpp. Att acceptansen för *ex ante*-kompensation vid byggande av bostäder är lika stor som *ex post*-kompensation efter olyckshändelser tyder på att lagstiftning i nuläget inte är riktigt i linje med allmänhetens preferenser, där lagstiftningen kring *ex post*-kompensation är betydligt striktare, driven av EU:s direktiv om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador (Direktiv 2004/35/EG).

Våra slutsatser reflekterar vad som framkommit i tidigare studier i liknande kontext. Scholte et al. (2016) visade att invånare i skotska tätorter generellt accepterade inställningen att exploatering i skogsmiljö bara ska ske om skog kan restaureras genom kompensationsåtgärder. Burton et al. (2017) konstaterade att en majoritet av svarande i södra Australien inte är negativt inställda till kompensation för fågellivet. Experter inom EU var positivt inställda till att använda ekologisk kompensation som ett verktyg för att nå Ingen nettoförlust (EC 2020). Lägg dock märke till att vårt urval representerar boende i tätorter i Skåne. Vi vet inte om boende utanför tätorter eller i andra regioner tycker likadant.

Studien visar också att det bland respondenterna finns en oro för felaktig användning av kompensation. 25 % av respondenterna var osäkra på om kompensation är bra eller dåligt och motiverar sitt svar med någon form av ”det beror på”. Detta till trots har de svarande i allmänhet tydliga preferenser för hur kompensation bör se ut, om och när den genomförs. Respondenter föredrar kompensation som är nära den plats som bebyggs, som är på en större yta än den plats som bebyggs, som skapar nya värden på tidigare bebyggd mark (i stället för att göra förbättringsåtgärder på redan grön mark), och adresserar både rekreations- och naturvärden. Dessa mönster är inte förvånande i sig, utan kan sägas reflektera icke-mättnad i ekonomisk teori (mer är bättre än mindre). Därför är det intressant att se hur dessa olika attribut förhåller sig till varandra. I praktiken behövs ofta avvägningar och svaren från enkäten kan hjälpa till när dessa avvägningar ska göras. Preferenserna är starkast för kompensationsplatsens storlek, följt av i turordning: att kompensation görs för både rekreations- och naturvärden, att kompensationsplatsen ligger nära, att kompensation görs för naturvärden, respektive att kompensation görs på ”grå” mark i stället för ”grön”.

Det faktum att respondenterna har starka preferenser för kompensationsplatsens storlek ger stöd för idén att storlek på kompensationsplatsen kan användas som ”valuta” för att uppväga att andra delar av ett kompensationsprojekt inte är perfekta (se t.ex. Moilanen et al. 2008). Andra resultat från studien kan hjälpa till att fördjupa vår förståelse för allmänhetens inställning till kompensation, vilket kan underlätta

framtagandet av vägledning. Om respondenterna tvingas välja mellan att kompensera för rekreations- eller naturvärden så föredrar de flesta ett fokus på naturvärden. Respondenterna har också preferenser för att det är naturen i sig som ska kompenseras i första hand, med dess funktioner och ekosystemtjänster, snarare än människans användning av den för t.ex. rekreation. Dessa resultat är relevanta för diskussionen om huruvida kompensation ska vara till för att ”kompensera naturen” eller för att ”kompensera människan” (Griffiths et al. 2018). Våra resultat tyder på att kompensation som fokuserar på biologisk mångfald och naturvärden i stor utsträckning också de facto leder till att människor kompenseras.

Det här mönstret stärks också av respondenternas inställning till kompensation för rekreationsvärden, där majoriteten tycker att natur-elementet av rekreationsområden är viktigare än att det skapas iordningställda miljöer med t.ex. bra framkomlighet, belysning, bänkar, m.m. Det bör dock betonas att detta är majoritetens inställning och inte allas. Detta i sin tur innebär att det är viktigt att få ytterligare förståelse för sammanhanget och inställningen hos de direkt berörda, vilket medför ett behov av dialog och samrådsprocesser. Det kan finnas viktiga fördelningseffekter eftersom kompensation som är inriktad på att göra majoriteten nöjda kan innebära att vissa grupper inte alls känner sig kompenserade.

Vi fann även att respondenternas val av kompensationsprojekt, utöver enskilda faktorer, berodde på en kombination av faktorer:

- i) En större kompensationsplats är viktigare när kompensationen görs långt bort från skadeplatsen.
- ii) En större kompensationsplats är viktigare när kompensationen är inriktad mot naturvärden.
- iii) Avståndet till kompensationsplatsen är viktigare när kompensationen är inriktad mot rekreationsvärden.
- iv) Kompensation som görs på tidigare bebyggd ”grå” mark är mer sannolik att välja när kompensationen är inriktad mot rekreationsvärden. Möjligtvis tyder detta på en skepsis mot möjligheterna till att skapa nya naturvärden på grå mark.

Framtida studier skulle kunna undersöka vidare vilka andra attribut som kan påverka inställningen till kompensation. Det är ofta svårt att kompensera ”in-kind/on-site”, och det är då viktigt att reflektera över hur bristen på denna ”perfekta” kompensation kan vägas upp på ett bra sätt med olika sätt att designa kompensationsprojektet. Det vore också intressant att undersöka hur tidigare kompensationsprojekt har fallit ut med avseende på de attribut som här har tagits upp. Är nuvarande tillämpning av kompensation i linje med de preferenser som har visat sig i vår studie, eller finns behov av att tydligare styra mot vissa typer av kompensationsprojekt?

5. Källor

- Business and Biodiversity Offsets Programme (BBOP). (2012). Standard on biodiversity offsets. BBOP, Washington, D.C. Online: https://www.forest-trends.org/wp-content/uploads/imported/BBOP_Standard_on_Biodiversity_Offsets_1_Feb_2013.pdf.
- Boverket. (2018). Frivillig ekologisk kompensation i planering och byggande. PBL Kunskapsbanken – en handbok om plan- och bygglagen. Webbkälla: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/ekosystemtjanster/verktyg/kompensation> [åtkomst 2021-06-03].
- Burton, M., Rogers, A. & Richert, C. (2017). Community acceptance of biodiversity offsets: evidence from a choice experiment. *Australian Journal of Agricultural and Resource Economics* 61(1): 95–114.
- Direktiv 2004/35/EG. Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador. *Europeiska unionens officiella tidning nr L 143 , 30/04/2004 s. 0056 - 0075*.
- European Commission. (2020). No Net Loss. Results of the No Net Loss public consultation. Online: https://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/nnl/results_en.htm
- Griffiths, V.F., Bull, J.W., Baker, J. & Milner-Gulland, E.J. (2018). No net loss for people and biodiversity. *Conservation Biology*, 33(1), 76-87.
- Helsingborgs kommun. (odaterad). Balanseringsprincipen Helsingborg. Online: https://kfsk.se/samhallsutveckling/wp-content/uploads/sites/6/2019/05/Balanseringsprincipen_mall_antagen-av-plangruppen.pdf
- Hensher, D.A., Rose, J.M. & Greene, W.H. (2005). *Applied choice analysis: A primer*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 9780511610356.
- Johnston, R.J., Boyle, K.J., Adamowicz, W.L. Bennett, J., Brouwer, R., Cameron, T.A., Hanemann, W.M., Hanley, N., Ryan, M., Scarpa, R., Tourangeau, R. & Vossler, C.A. (2017). Contemporary Guidance for Stated Preference Studies. *Journal of the Association of Environmental and Resource Economists*, 4(2), 319–405.
- Josefsson, J. Ahlbäck Widenfalk, L., Blicharska, M., Hedblom, M., Pärt, T., Ranius, T. & Öckinger, E. (2021). Compensating for lost nature values through biodiversity offsetting – Where is the evidence? *Biological Conservation* 257: 109117.
- Karlsson, M. & Edvardsson Björnberg, K. (2020). Ethics and biodiversity offsetting. *Conservation Biology*, 35, 578-586.
- Kermagoret, C., Levrel, H., Carlier, A. & Dachary-Bernard, J. (2016). Individual preferences regarding environmental offset and welfare compensation: a choice experiment application to an offshore wind farm project. *Ecological Economics*, 129, 230–240.
- Koh, N.S., Hahn, T. & Ituarte-Lima, C. (2017). Safeguards for enhancing ecological compensation in Sweden. *Land Use Policy* 64: 186–199.
- Lipton, J., LeJeune, K., Calewaert, J-B., Ozdemiroglu, E., Chapman, D., Cox, J., Cole, S., Kriström, B. Riera, P. & Brans, E. (2008). Toolkit for performing resource equivalency analysis to assess and scale environmental damage in the European Union. REMEDE Deliverable 13, Version 5.

- McPhearson, T., Andersson, E., Elmqvist, T. & Frantzeskaki, N. (2015). Resilience of and through urban ecosystem services. *Ecosystem Services* 12: 152–156.
- Moilanen, A., Teeffelen, A. J. A. V., Ben-Haim, Y. & Ferrier, S. (2008). How much compensation is enough? A framework for incorporating uncertainty and time discounting when calculating offset ratios for impacted habitat. *Restoration Ecology* 17:470–478.
- Moilanen, A. & Kotaiho, J.S. (2018). Planning Biodiversity Offsets. Twelve operationally important decisions. *TemaNord* 2018:513. Nordic Council of Ministers. Denmark. ISBN: 978-92-893-5406-6.
- OECD. (2018). Tracking Economic Instruments and Finance for Biodiversity. Online: <http://www.oecd.org/environment/resources/Tracking-Economic-Instruments-and-Finance-for-Biodiversity.pdf>
- Pilgrim, J.D. & Ekstrom, J.M.M. (2014). Technical conditions for positive outcomes from biodiversity offsets. An input paper for the IUCN Technical Study Group on Biodiversity Offsets. Gland, Switzerland: IUCN. 44775.
- SCB. (2019). Inkomstrappport 2017 – individer och hushåll. Ekonomisk välfärdsstatistik 2019:1. ISSN: 1653-9532.
- SCB. (2020a). Befolkningen 2019, 16-74 år, efter utbildningsnivå, kommun och kön. Statistikdatabasen, SCB.
- SCB. (2020b). Folkmängd efter region, ålder, kön och år. Statistikdatabasen, SCB.
- Scholte, S.S.K., van Zanten, B.T., Verburg, P.H. & van Teeffelen, A.J.A. (2016). Willingness to offset? Residents' perspectives on compensating impacts from urban development through woodland restoration. *Land Use Policy*, 58, 403–414.
- Söderqvist, T., Cole, S., Franzén, F., Hasselström, L., Beery, T.H., Bengtsson, F., Björn, H., Kjeller, E., Lindblom, E., Mellin, A., Wiberg, J. & Jönsson, K.I. (2021). Metrics for environmental compensation: A comparative analysis of Swedish municipalities. *Journal of Environmental Management* 229: 113622.
- Unsworth, R.E. & Bishop, R.C. (1994). Assessing Natural Resource Damages Using Environmental Annuities. *Ecological Economics* 11(1): 35–41.
- Vaissière, A.-C., Tardieu, L., Quétier, F. & Roussel, S. (2018). Preferences for Biodiversity Offset Contracts on Arable Land: A Choice Experiment Study with Farmers. *European Review of Agricultural Economics* 45(4): 553-82.
- World Bank Group. (2016). Biodiversity Offsets. A User Guide. October 2016. Online: <https://www.cbd.int/financial/doc/wb-offsetguide2016.pdf>.

Bilaga. Sammanställning av enkätsvar

Inledande frågor

- Vilket av följande alternativ passar på dig:

Bor utanför Skåne	Svarade ej vidare på enkäten
Bor i Skåne, men inte i en tätort	Svarade ej vidare på enkäten
Bor i Skåne i en tätort med mindre än 2 000 invånare	Svarade ej vidare på enkäten
Bor i Skåne i en tätort med 2 000-10 000 invånare	20,4 % (n=205)
Bor i Skåne i en tätort med 10 000 – 25 000 invånare	15,5 % (n=154)
Bor i Skåne i en tätort med mer än 25 000 invånare	64,1 % (n=646)
	100 % N=1005

[Om respondent svarat sista alternativet i frågan ovan:]

- Du har svarat att du bor i en tätort med mer än 25 000 invånare. Vilken av dessa tätorter bor du i?

Ängelholm	2,2 %	(n=22)
Trelleborg	1,3 %	(n=14)
Landskrona	2,2 %	(n=22)
Kristianstad	3,8 %	(n=38)
Lund	13,2 %	(n=135)
Helsingborg	10,7 %	(n=108)
Malmö	30,4 %	(n=307)
Annat, nämligen: *	-	-
	64,1 %	N=646

*Fem respondenter svarade annat. Dessa har dock uppgett tätorter som är 2 000 – 10 000 invånare eller 10 000 – 25 000 invånare och har därför kodats om, siffrorna ovan är korrigerade för detta i efterhand.

Försättsblad

När tätorter växer – en enkät om åtgärder för att förbättra för natur och utomhusaktiviteter

Hej,

Tänk dig att det ska byggas nya bostäder i ett grönområde i närheten av ditt hem. När bostäderna byggs försvinner naturvärden och ytor för utomhusaktiviteter. I denna enkät vill vi undersöka hur du ställer dig till åtgärder för att kompensera för denna påverkan. Det kan till exempel handla om att förbättra för djur och växter eller att förbättra möjligheterna till utomhusaktiviteter.

Enkäten går ut till ca 1000 invånare i större och mindre tätorter i södra Sverige. Studien är en del i ett forskningsprojekt som finansieras av Naturvårdsverket och leds av Högskolan i Kristianstad. Projektets resultat kommer att användas av kommuner, länsstyrelser och myndigheter i arbetet med att ta fram riktlinjer för hur kompensationsåtgärder kan se ut. Dina enkätsvar utgör därmed ett viktigt bidrag!

Dina svar behandlas anonymt.

Din relation till ditt närområde

1. Tänk på omgivningen omkring din bostad. Upplever du att det finns för mycket, för lite eller lagom mycket grönområden i närheten?

Med grönområden menar vi områden med växtlighet. Det kan till exempel vara en skog eller skogsdunge, ängs- eller betesmark, en park med gräsmatta och träd eller liknande.

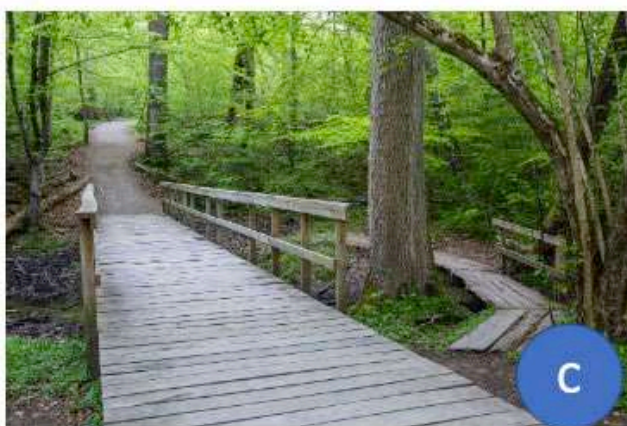
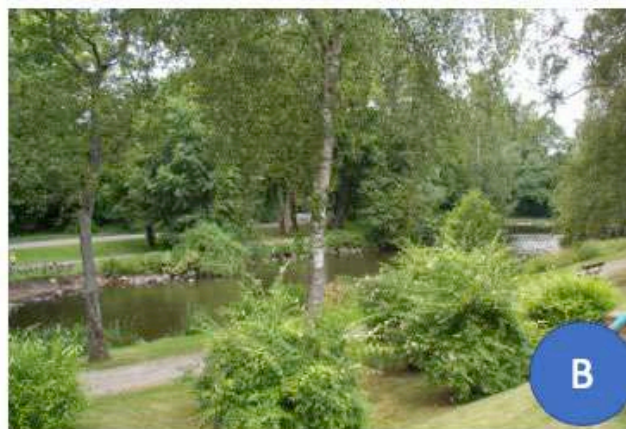
För mycket	0,5 %	(n=5)
Lagom	82,3 %	(n=827)
För lite	17,0 %	(n=171)
Vet ej	0,2 %	(n=2)
	100 %	N=1005

2. Hur ofta ägnar du dig åt följande aktiviteter utomhus i ditt närområde?

	Aldrig eller nästan aldrig	Någon/några gångar om året	Någon/några gångar i månaden	Någon/några gångar i veckan	Varje dag eller nästan varje dag
Träning (löpning, cykling, med mera)	267	140	202	271	125
Promenad	22	32	108	349	494
Picknick	316	497	164	24	4
Fågelskådning	785	118	47	30	25
Vandring, fiske eller jakt	677	195	92	31	10
Lek och/eller bollspel	478	306	145	65	11
Reflektion och avkoppling	130	132	299	275	169
Trädgårdsarbete	352	94	153	291	115
Annat, nämligen: _____	52	9	13	36	21

Nämnda exempel på "annat, nämligen": Rasta hund, simma, sola, husrenovering, fotografering, grillning, svampplockning, golf.

3. I vilken av följande miljöer skulle du helst spendera en timme imorgon?

Jag skulle välja:

A	3,9 %	(n=39)
B	30,9 %	(n=311)
C	47,1 %	(n=473)
D	18,1 %	(n=182)
	100 %	N=1005

4. Hur väl instämmer du eller inte med följande påståenden? Ange ett svar mellan 1 och 5 där 1 betyder "instämmer inte alls" och 5 betyder "instämmer helt".

	Instämmer inte alls				Instämmer helt		
	□1	□2	□3	□4	□5	□ Vet ej	
Min kommun tar tillräcklig hänsyn till natur och miljö	n=46 (4,6%)	n=134 (13,3%)	n=288 (28,7%)	n=335 (33,3%)	n=126 (12,5%)	n=76 (7,6%)	N=1005 (100%)
Jag är oroad över att det försvinner grönområden i min stad/ort	n=129 (12,8%)	n=202 (20,1%)	n=226 (22,5%)	n=204 (20,3%)	n=211 (20,1%)	n=33 (3,3%)	N=1005 (100%)

När tätorter växer

- Byggandet av bostäder, handelsplatser, skolor och vägar kräver tillgång till mark. Det kan byggas på redan bebyggd mark, men den här enkäten handlar om bebyggelse som sker i grönområden. Byggandet behövs för att utveckla samhället men kan påverka möjligheter till utomhusaktiviteter och kan resultera i en förlust av olika naturvärden.

5. Tänk på det område där du bor, eller områden där du har bott i tidigare. Har du själv någon gång upplevt att ny bebyggelse påverkat din möjlighet till **UTOMHUSAKTIVITETER**? OBS. Det är möjligt att markera bägge de första två alternativen om du vill.

Ja, med positiv påverkan på utomhusaktiviteter eftersom:	15,0%	(n=151)
Ja, med negativ påverkan på utomhusaktiviteter eftersom:	24,7%	(n=248)
Nej, eftersom:	53,6%	(n=539)
Vet inte, eftersom:	8,6%	(n=86)
	N/A*	N=1024**
	*andel av 1005 respondenter som markerat kategorin	**Notera att det var möjligt att välja flera alternativ

Fritextsvar har kodats till huvudkategorier enligt nedan.

Positiv påverkan. Antal observationer: 151***

Bättre cykelvägar och gångvägar:	52
Bättre möjlighet till träning och aktiviteter:	28
Dålig/otillgänglig natur försvann eller nytt grönområde tillkom:	30
Lekplats:	8
Tryggt/trevligt med bebyggelse och folk:	11
Annat:	24
Vet ej/nonsens:	26

Negativ påverkan. Antal observationer: 248***

Trafik/buller/asfalt/betong:	24
Grönområden försvinner:	117
Promenad-/motionsstråk försvinner:	37
Längre till naturen:	11
Gillar inte förtätning/för mycket folk:	30
Rörligheten begränsas:	17
Annat:	34
Vet ej/nonsens:	11

Nej. Antal observationer: 539***

Ingen ny bebyggelse i närheten: 176

Ingen ny bebyggelse i grönområden i närheten: 108

Bebyggelsen har varit hänsynsfullt / man har gjort fint: 15

Det finns mycket grönområden ändå: 103

Inte påverkat mina aktiviteter/ägnar mig inte åt aktiviteter som påverkas: 47

Annat: 70

Vet ej/nonsens: 21

***Vissa svar har kodats i flera av kategorierna ovan.

6. Tänk på det område där du bor, eller områden där du har bott tidigare. Har du själv någon gång upplevt att ny bebyggelse påverkat NATURVÄRDEN? OBS. Det är möjligt att markera bägge de första två alternativen om du vill.

Med NATURVÄRDEN menar vi nyttor som naturen ger

Ett grönområde kan ge möjligheter att plocka svamp, bär och blommor. Det hjälper också till att bromsa vattenflöden och minska översvämningsrisken. Träden renar luften och jämnar ut temperaturen. Humlor och bin pollinerar växter. Det ger också möjligheter för människors vistelse i naturen och är en livsmiljö för olika växter och djur.

Ja, med positiv påverkan på naturvärden eftersom:	8,4%	(n=84)
Ja, med negativ påverkan på naturvärden eftersom:	30,2%	(n=304)
Nej, eftersom:	46,0%	(n=463)
Vet inte, eftersom:	16,1%	(n=162)
	N/A*	N=1013**
	*andel av 1005 respondenter som markerat kategorin	**Notera att det var möjligt att välja flera alternativ

Fritextsvar har kodats till huvudkategorier enligt nedan.

Positiv påverkan. Antal observationer: 84***

Åtgärder gjorts som stärker naturvärden: 40

Tillgänglighet ökar: 5

Annat: 11

Vet ej/nonsens: 27

Negativ påverkan. Antal observationer: 304

Träd/skog försvinner: 47

Åkermark försvinner: 24

Annan natur/livsmiljöer försvinner: 161

Trafik/buller/föroreningar: 25

Förtätning och mer folk: 24

Annat:	41
Vet ej/nonsens:	7
<u>Nej.</u> Antal observationer: 463	
Ingen ny bebyggelse i närheten:	103
Ingen ny bebyggelse på grönområden i närheten:	131
Byggandet har inte påverkat/varit hänsynsfullt:	23
Det finns gott om annan mark:	54
Inga stora naturvärden i närheten:	30
Annat:	84
Vet ej/nonsens:	39
***Vissa svar har kodats i flera av kategorierna ovan.	

- I de fall ny bebyggelse ger negativ påverkan på utomhusaktiviteter och naturvärden kan kompensationsåtgärder användas. Det kan till exempel handla om att göra naturvårdsåtgärder eller att förbättra möjligheterna till utomhusaktiviteter på en annan plats. På så sätt kan man väga upp för de värden som påverkas negativt av ny bebyggelse. Det handlar alltså inte om kompensation i pengar.
- Det kan komma att ställas hårdare krav på att genomföra sådana kompensationsåtgärder i framtiden. Den aktör som är ansvarig för negativ påverkan blir då skyldig att genomföra dessa åtgärder.

7. Har du hört talas om den här typen av kompensationsåtgärder för bebyggelse tidigare?

Ja	24,1 %	(n=763)
Nej	75,9 %	(n=242)
	100 %	N=1005

- Kompensationsåtgärder är till för att stärka naturvärden och/eller möjligheter till utomhusaktiviteter. Det är inte något som kan användas som motivering till att få genomföra ett byggprojekt som annars inte hade fått tillstånd.

8. Tycker du att den här typen av kompensation verkar vara en bra eller dålig idé?

En dålig idé eftersom:	11,2%	(n=113)
En bra idé eftersom:	63,9%	(n=642)
Vet ej eftersom:	24,9%	(n=250)
	100 %	N=1005

Fritextsvar har kodats till huvudkategorier enligt nedan.

En dålig idé. Antal observationer: 113*

Går inte att kompensera:	35
Fel att kunna "köpa sig fri":	10
Risk att kompensationen inte blir bra:	8
Kompensation hamnar långt bort:	22
Kompensation behövs inte:	9
Det borde inte byggas alls på grönområden:	15
Annat:	22
Vet ej/nonsens:	0

En bra idé. Antal observationer: 642*

Naturen behövs/verkar bra:	516
Gör det möjligt att bygga och samtidigt säkra naturvärden:	34
Gör det svårare att bygga på fel platser/ökar medvetenheten om naturvärden när man bygger:	44
Bättre än inget:	17
Annat:	20
Vet ej/nonsens:	7

Vet inte. Antal observationer: 250*

Fel köpa sig fri:	3
Mindre möjligheter till byggande:	5
Minskad hänsyn till värden på plats:	10
Kostnader:	24
Komplext, beror på:	40

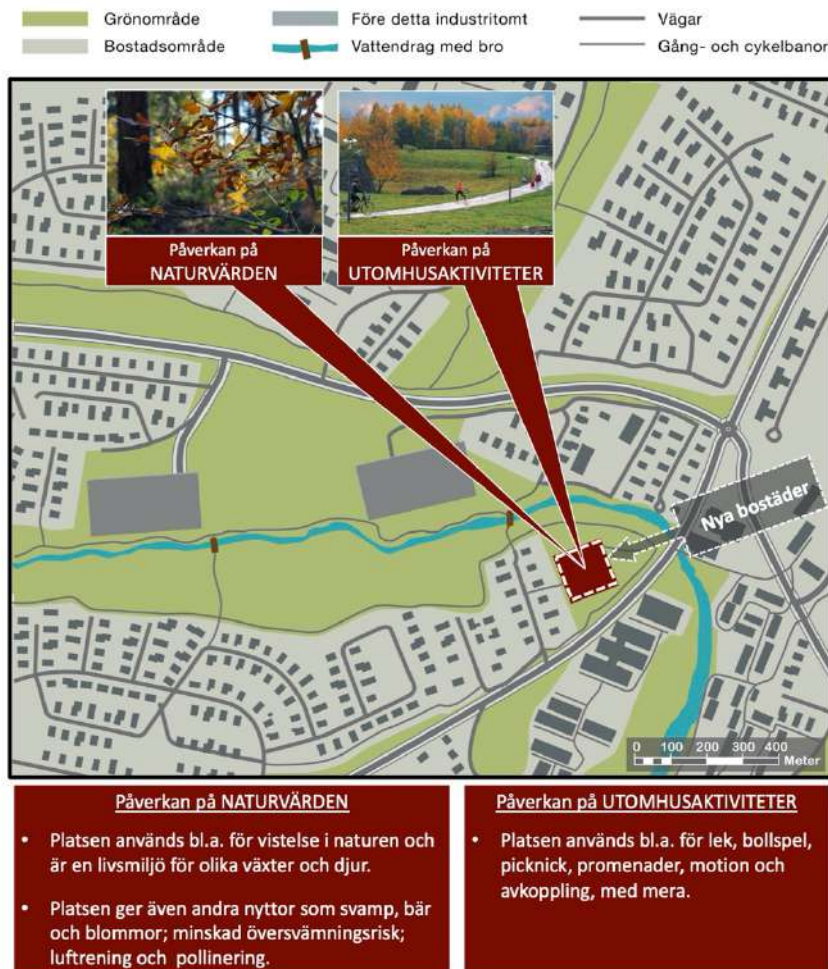
Behövs inte alltid:	11
Bättre att bygga på industritomten:	18
Osäker på hur bra det blir/om det blir av:	20
Annat:	98
Vet ej/nonsens:	66

*Vissa svar har kodats i flera av kategorierna ovan.

Byggnad av nya bostäder

På kartan nedan visas en fiktiv tätort i Skåne.

- Tänk dig att det ska byggas nya **bostäder** i den röda rutan på kartan. Idag finns ett grönområde där bebyggelsen ska ske. Nybyggnationen innebär att det närliggande bostadsområdet utvidgas och grönområdet försvinner.
- Detta kommer att påverka både NATURVÄRDEN och möjligheten till UTOMHUSAKTIVITETER.
- Tänk dig att du bor i närheten av platsen där bebyggelsen ska ske.
- På kartan syns bland annat följande:
 - Grönområde: en blandning av skogsmark, ängsmark och gräsytor med buskar och träd.
 - Bostadsområde: lägenhetshus, radhus och villakvarter
 - Två före detta industritomter som inte används idag

Vad är det för kompensation som föreslås?

Nedan visas exempel på vilka kompensationsåtgärder som kan göras för UTOMHUSAKTIVITETER och för NATURVÄRDEN

Några exempel på kompensationsåtgärder för UTOMHUSAKTIVITETER

- Plantering och gallring av växtlighet
- Skapande eller förbättring av stigar, gångvägar, motionsspår
- Skapande eller förbättring av belysning, parkbord och bänkar
- Ny lekplats och yta för bollspel

Några exempel på kompensationsåtgärder för NATURVÄRDEN

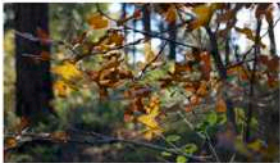
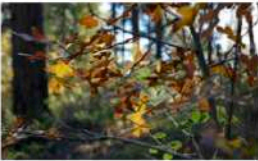
- Skapande eller förbättring av damm för grodor och fåglar
- Åtgärder för att bromsa vattenflödet
- Skötsel av ängar, som ger ängsblommor och pollinerande insekter
- Nya lövträd och skötsel av äldre lövträd
- Trästockar läggs ut, som är bra för svampar, insekter och fåglar

Kompensation kan se olika ut

Denna information är viktig för att kunna svara på frågorna som kommer. Klicka dig framåt så kommer mer information.

Kompensationsåtgärder kan skilja sig åt på följande vis:

- Kompensation för **Naturvärden** eller **Utomhusaktiviteter** eller både och?
- **Nyskapande** av miljöer på före detta industritomt eller åtgärder för att **förbättra** ett nuvarande grönområde?
- Vilket **avstånd** från platsen som ska bebyggas?
- Vilken **storlek** på det område där åtgärderna görs?

Naturvärden och/eller Utomhusaktiviteter	Kompensation för: Naturvärden eller Utomhusaktiviteter eller Både och
Nyskapande eller Förbättring	Kompensation kan göras på två olika sätt: Nyskapandeåtgärder Görs på en <u>före detta industritomt</u> som då omvandlas till grönområde. Miljö <u>skapas</u> för naturvärden och/eller utomhusaktiviteter eller Förbättringsåtgärder Görs på ett nuvarande <u>grönområde</u>. Miljö <u>förbättras</u> för naturvärden och/eller utomhusaktiviteter
Avstånd	Kompensationsplatsens avstånd från platsen där bostäder ska byggas: 300 meter eller 900 meter
Storlek	Storlek på kompensationsyta: = Lika stor som där bostäder ska byggas eller = Dubbelt så stor som där bostäder ska byggas

Instruktioner

Tänk dig att det redan är bestämt att bebyggelsen av bostäder kommer att ske. Det är också bestämt att det ska genomföras åtgärder för kompensation. Frågan är nu vilka åtgärder för kompensation du skulle föredra. Det finns inga rätt eller fel svar, **vi vill veta vad Du tycker!**

- Du kommer nu att få 6 valsituationer. Varje valsituation visar två olika kompensationsalternativ för nybyggnationen av bostäder i den röda fyrkanten. I varje situation ska du välja det alternativ du föredrar: A eller B.
- Kostnaden för åtgärderna är ungefär lika stor för alla alternativ. Den betalas av byggprojektet.

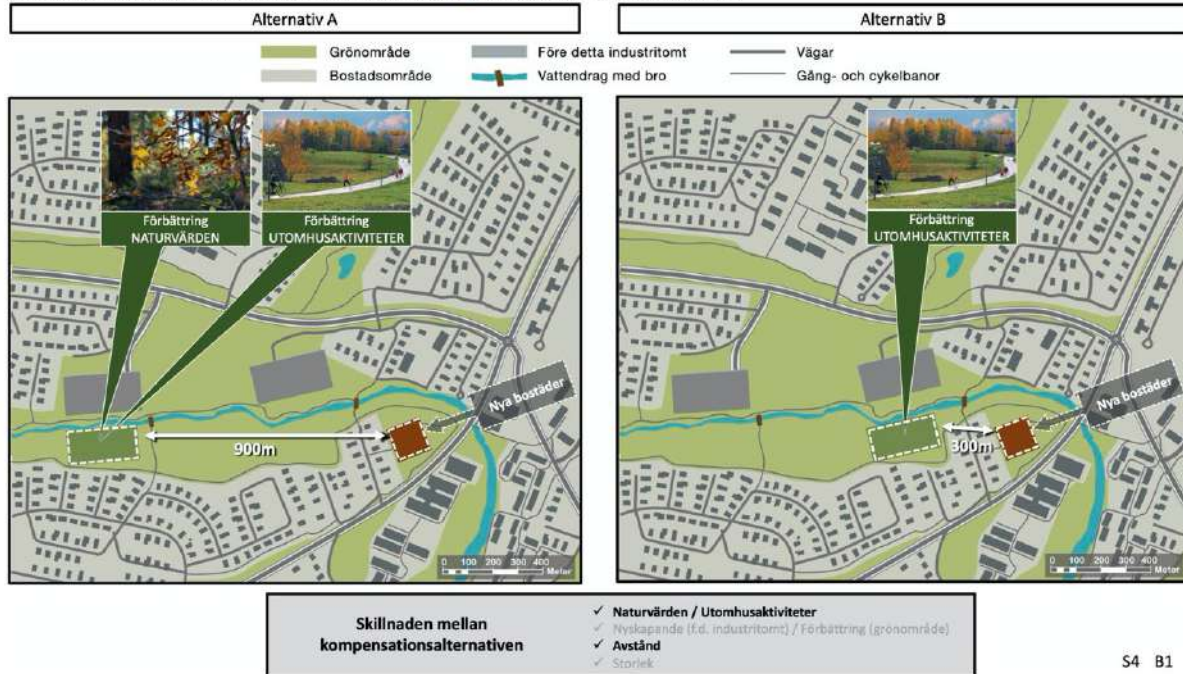
Valsituationer

NEDAN REDOVISAS VALFRÅGORNA FÖR BLOCK 1, AV TOTALT FYRA BLOCK.

Valsituation 1

Vilket kompensationsalternativ föredrar du? A eller B? *

Vill du se förklaringen över hur kompensation kan se ut igen? Klicka [här](#). (OBS öppnas i ny flik i din webbläsare)

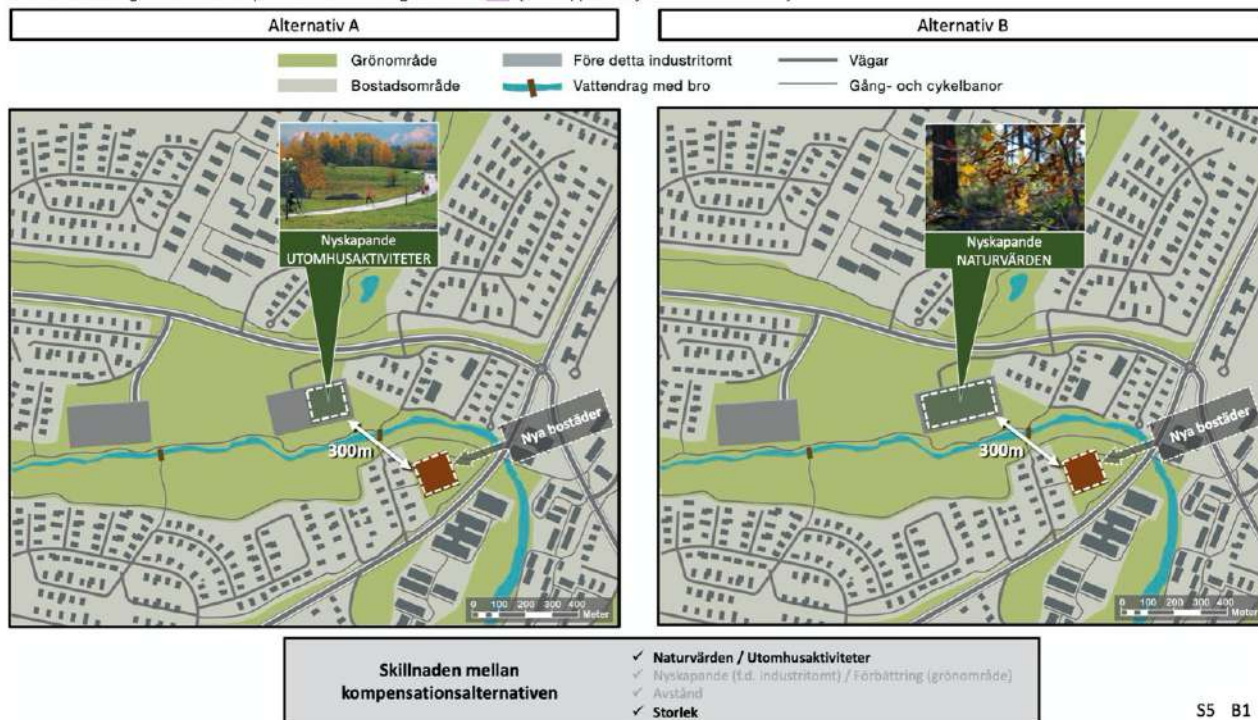
Jag föredrar alternativ A	58,1%	(n=155)
Jag föredrar alternativ B	41,9%	(n=112)
	100 % (av 267)	N=267*

*267 respondenter svarade på just dessa valsituationer från block 1. Övriga respondenter svarade på valsituationer för block 2, 3 och 4, med andra kombinationer av attribut.

Valsituation 2

Vilket kompensationsalternativ föredrar du? A eller B? *

Vill du se förklaringen över hur kompensation kan se ut igen? Klicka [här](#). (OBS öppnas i ny flik i din webbläsare)

S5 B1

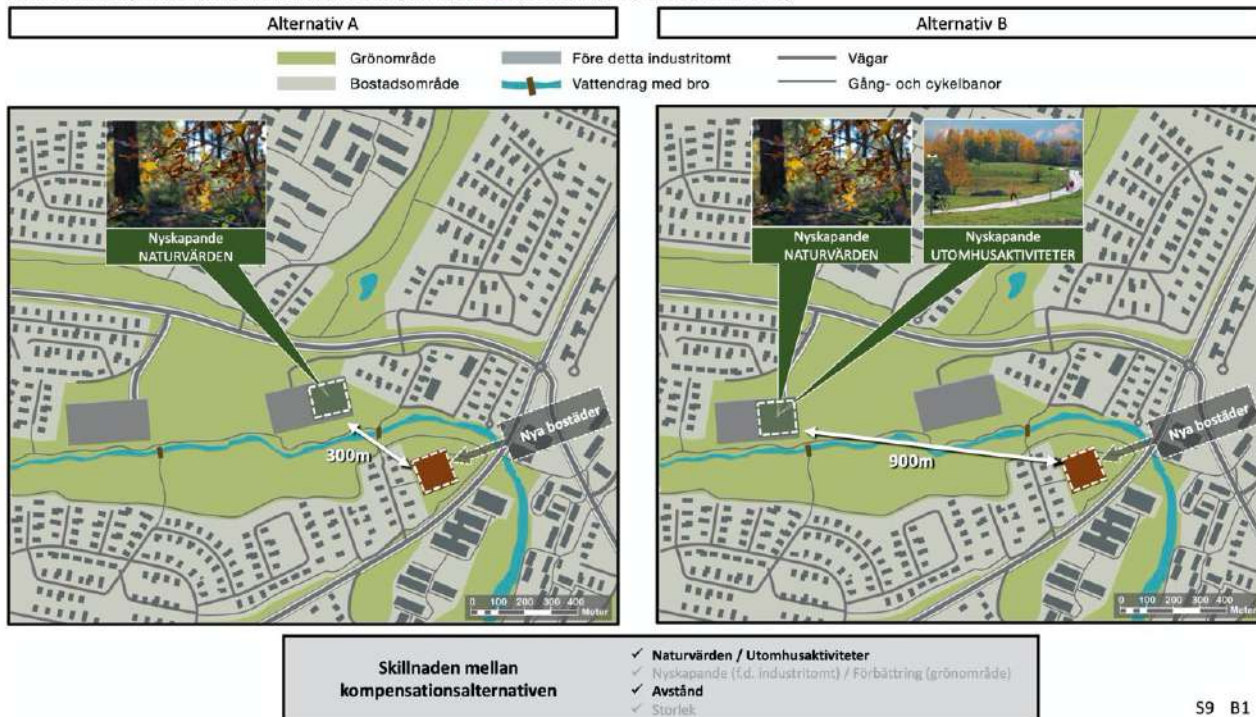
Jag föredrar alternativ A	22,8%	(n=61)
Jag föredrar alternativ B	77,2%	(n=206)
	100 % (av 267)	N=267*

*267 respondenter svarade på just dessa valsituationer från block 1. Övriga respondenter svarade på valsituationer för block 2, 3 och 4, med andra kombinationer av attribut.

Valsituation 3

Vilket kompensationsalternativ föredrar du? A eller B? *

Vill du se förklaringen över hur kompensation kan se ut igen? Klicka [här](#). (OBS öppnas i ny flik i din webbläsare)

59 B1

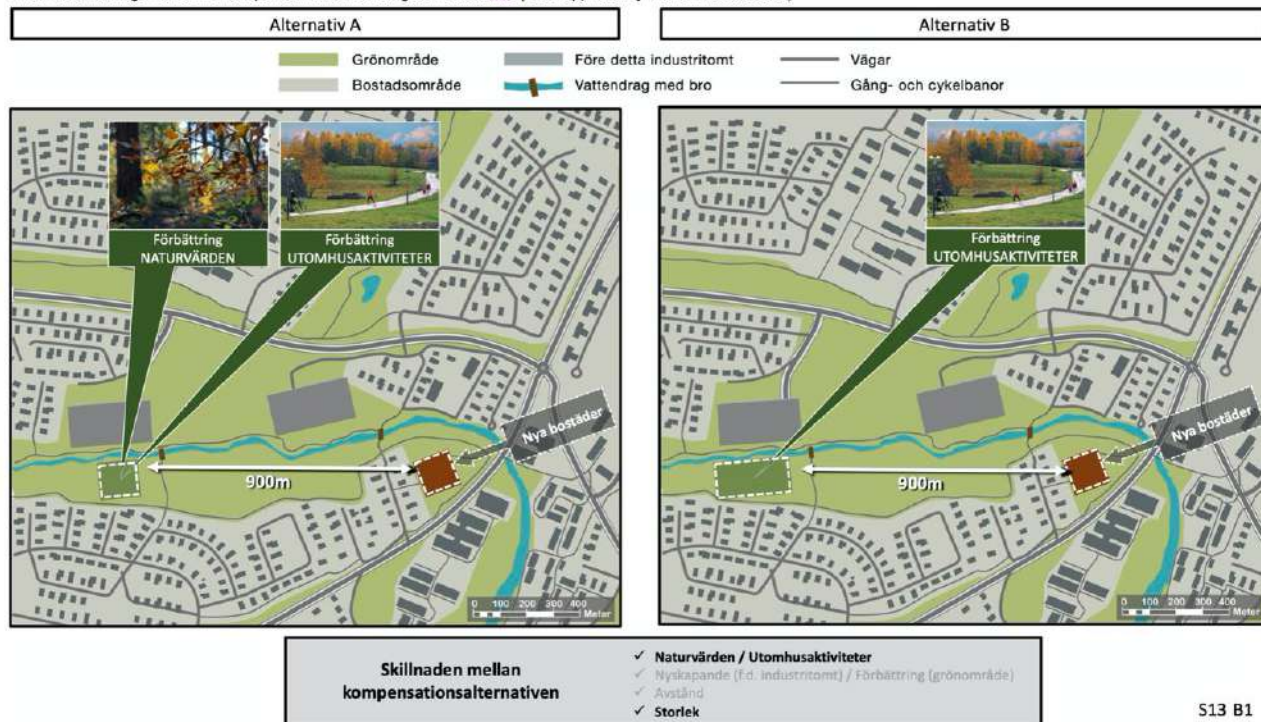
Jag föredrar alternativ A	47,6%	(n=127)
Jag föredrar alternativ B	52,4%	(n=140)
	100 % (av 267)	N=267*

*267 respondenter svarade på just dessa valsituationer från block 1. Övriga respondenter svarade på valsituationer för block 2, 3 och 4, med andra kombinationer av attribut.

Valsituation 4

Vilket kompensationsalternativ föredrar du? A eller B? *

Vill du se förklaringen över hur kompensation kan se ut igen? Klicka [här](#). (OBS öppnas i ny flik i din webbläsare)

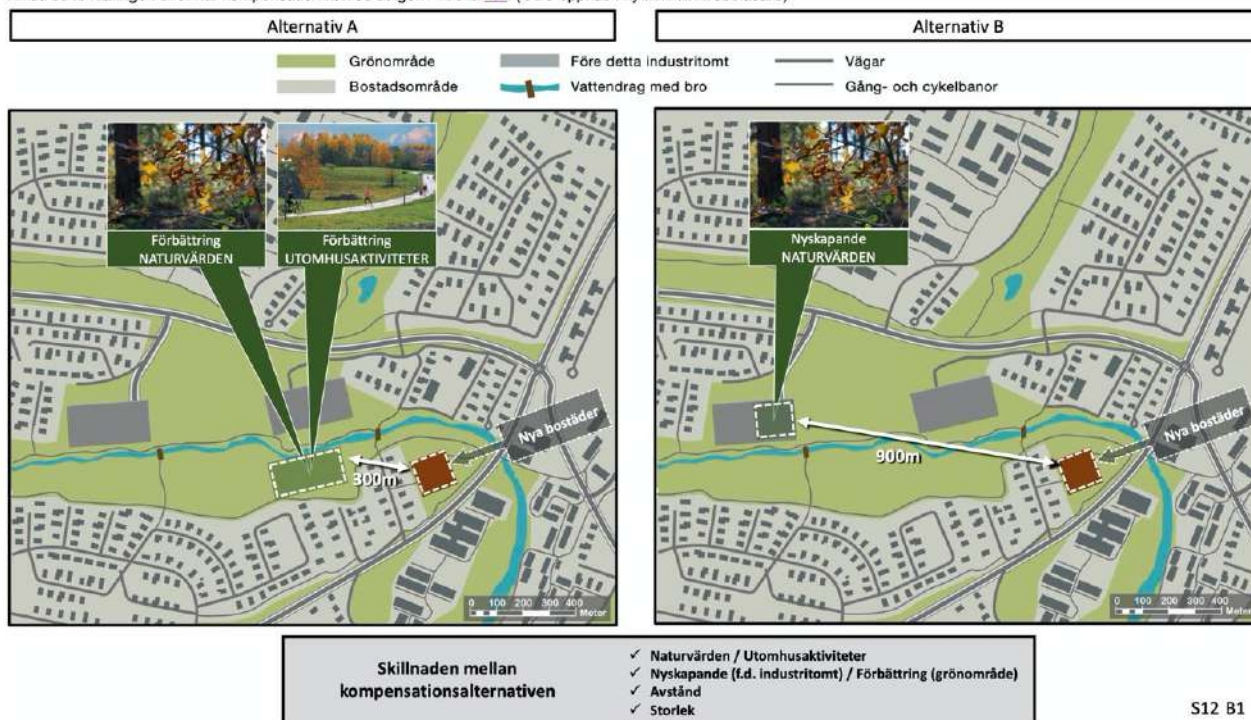
Jag föredrar alternativ A	56,9%	(n=152)
Jag föredrar alternativ B	43,1%	(n=115)
	100 % (av 267)	N=267*

*267 respondenter svarade på just dessa valsituationer från block 1. Övriga respondenter svarade på valsituationer för block 2, 3 och 4, med andra kombinationer av attribut.

Valsituation 5

Vilket kompensationsalternativ föredrar du? A eller B? *

Vill du se förklaringen över hur kompensation kan se ut igen? Klicka [här](#). (OBS öppnas i ny flik i din webbläsare)

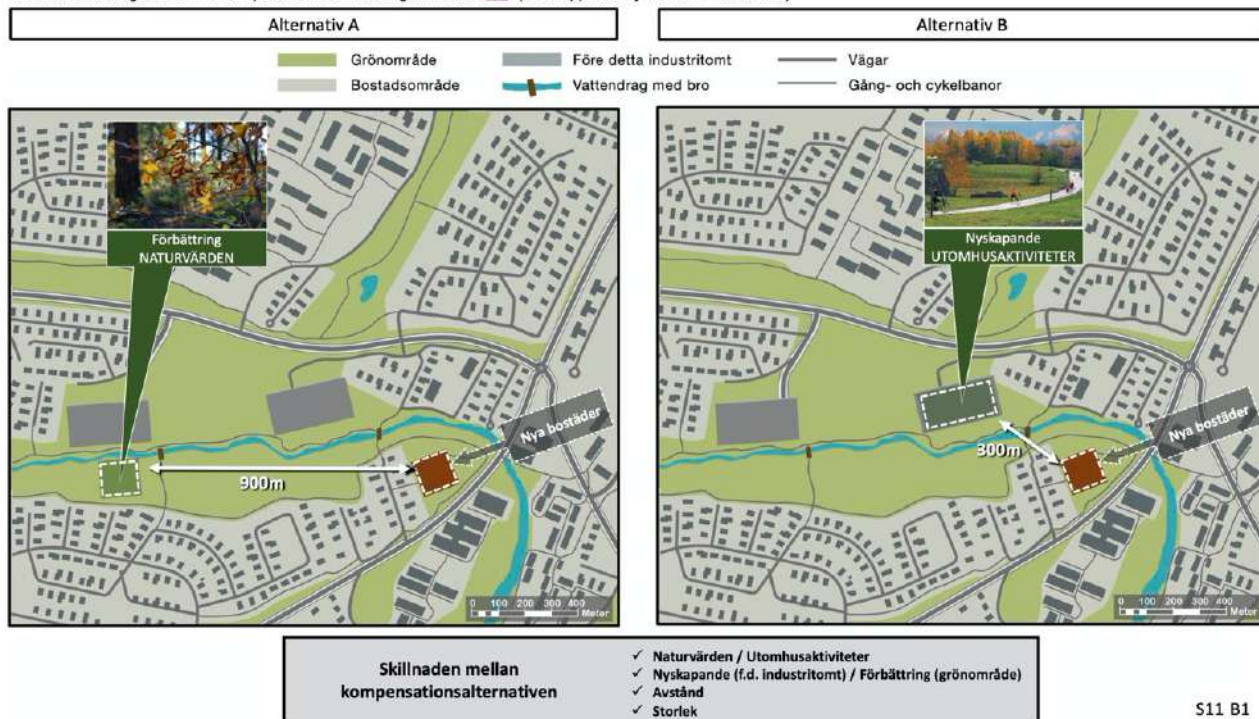
Jag föredrar alternativ A	83,9%	(n=224)
Jag föredrar alternativ B	16,1%	(n=43)
	100 % (av 267)	N=267*

*267 respondenter svarade på just dessa valsituationer från block 1. Övriga respondenter svarade på valsituationer för block 2, 3 och 4, med andra kombinationer av attribut.

Valsituation 6

Vilket kompensationsalternativ föredrar du? A eller B? *

Vill du se förklaringen över hur kompensation kan se ut igen? Klicka [här](#). (OBS öppnas i ny flik i din webbläsare)

Jag föredrar alternativ A	25,8%	(n=69)
Jag föredrar alternativ B	74,2%	(n=198)
	100 % (av 267)	N=267*

*267 respondenter svarade på just dessa valsituationer från block 1. Övriga respondenter svarade på valsituationer för block 2, 3 och 4, med andra kombinationer av attribut.

Uppföljande frågor

9. Tänk tillbaka på scenariot som beskrevs med byggande av bostäder. I vilken grad är du för eller emot att kompensationsåtgärder ska göras alls för att ta hänsyn till påverkan på naturvärden och möjligheter till utomhusaktiviteter? Ange ett svar mellan 1 och 5 där 1 betyder "emot" och 5 betyder "för".

Jag är:	1	2	3	4	5	
	Emot	Osäker men mer emot än för	Osäker	Osäker men mer för än emot	För	
	n=23	n=22	n=95	n=171	n=694	N=1005
	(2,3%)	(2,2%)	(9,5%)	(17,0%)	(69,1%)	(100%)

[Om respondenten svarat 2,3, eller 4 i frågan innan...].

10. Du angav i föregående fråga att du är osäker på om du är för eller emot kompensationsåtgärder. Vad är det som gör dig lite osäker? (fritextsvar)

Fritextsvar kodades i nedan kategorier. Antal observationer: 95*

Fel köpa sig fri: 3
mindre möjligheter till byggande: 5
minskad hänsyn till värden på plats: 10
kostnader: 24
komplext, beror på: 40
behövs inte alltid: 11
bättre att bygga på industritomten: 18
osäker på hur bra det blir/om det blir av: 20
Annat: 98
Vet ej/nonsens: 66

*Vissa svar har kodats i flera av kategorierna ovan.

11. Hur väl instämmer du eller inte med följande påståenden om de sex valsituationer du ställdes inför? Ange ett svar mellan 1 och 5 där 1 betyder "instämmer inte alls" och 5 betyder "instämmer helt".

	Instämmer inte alls			Instämmer helt			
	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	☐ Vet inte	
Det var lätt att förstå skillnaden mellan de olika valalternativen	20 (2,0%)	54 (5,4%)	168 (16,7%)	304 (30,2%)	438 (43,6%)	21 (2,1%)	N=1005 100%
Det var lätt att välja mellan valalternativen	☐ 1 37 (3,7%)	☐ 2 96 (9,6%)	☐ 3 249 (24,8%)	☐ 4 390 (38,8%)	☐ 5 215 (21,4%)	☐ Vet inte 18 (1,8%)	N=1005 100%

12. Tycker du att det är rimligt att ställa krav på kompensationsåtgärder i följande fall?

	Ja	Nej	Vet inte	
Nytt handelsområde eller ny industrianläggning som byggs i ett grönområde	903 (89,9%)	56 (5,6%)	46 (4,6%)	N=1005
Ny skola / nytt sjukhus som byggs i ett grönområde	737 (73,3%)	161 (16,0%)	107 (10,6%)	N=1005
Ny väg eller järnväg som byggs i ett grönområde	831 (82,7%)	108 (10,7%)	66 (6,6%)	N=1005
Nytt gång- och cykelstråk som byggs i ett grönområde	383 (38,1%)	522 (51,2%)	100 (10,0%)	N=1005
Oljeutsläpp eller andra miljöolyckor	874 (87,0%)	56 (5,6%)	75 (7,5%)	N=1005

13. När du tänker på åtgärder för att kompensera för NATURVÄRDEN, vad tycker du är viktigast att prioritera då? Rangordna alternativen.

	Medelranking*	Antal respondenter som rankat alternativet som högst
Livsmiljöer för växter och djur	1,77	393 (39,1%)
Nyttor som naturen ger, som rening av vatten och luft, pollinering och minskad översvämningrisk	1,69	447 (44,5%)
Att området ska vara trevligt att vistas i	2,53	165 (16,4%)
*Medelranking är medelvärde av respondenternas ranking, där 1 är viktigast att prioritera och 3 är minst viktigt att prioritera. Lägst medelvärde innebär viktigast att prioritera för respondenterna.		N=1000

14. När du tänker på åtgärder för att kompensera för UTMOMHUSAKTIVITETER, vad tycker du är viktigast att prioritera då? Ge svar mellan 1 och 9 på skalan nedan, där 5 representerar att du tycker att båda är lika viktiga.

Kompensation för UTMOMHUSAKTIVITETER: vad är viktigast att prioritera.									
Utomhusaktiviteter är bäst i iordning-gjord miljö.					Utomhusaktiviteter är bäst i natur som får vara som det är.				
T.ex. med -parkbänkar -lekplatser -belysning -bollplaner -framkomliga gångvägar m.m.					T.ex. med - skogsdungar - stenar att klättra på - buskage - naturligt formade stigar - vilda ängsblommor m.m.				
1 18 (1,8 %)	2 22 (2,2%)	3 59 (5,9%)	4 93 (9,3%)	5 168 (16,7%)	6 160 (15,9%)	7 227 (22,6%)	8 137 (13,6%)	9 121 (12,0%)	N=1005 (100%)

Din bakgrund

15. Vilket kön har du? Med kön menar vi könsidentitet, alltså det kön du själv känner dig som. [ej obligatorisk]

Kvinna	24,1%	n=473
Man	75,9%	n=521
Icke-binär	0,1%	n=1
Annat alternativ	0,3%	n=3
Osäker/Vill ej svara	0,3%	n=3
	100%	N=1001*

*frågan var ej obligatorisk

16. Vilket år är du född? Skriv ditt födelseår med fyra siffror.

Respondenternas ålder					
Minvärde	1:a kvartil	median	medel	3:e kvartil	Maxvärde
18	41	54	53,9	68	87

17. Har du barn? [ej obligatorisk]

Nej	33,3%	n=332
Ja	66,7%	n=666
	100%* (av 998 svar)	N=998*
Ålder på barn **		
0-5 år		n=70
6-12 år		n=103
13-17 år		n=120
18 år eller äldre		n=499
** Det var möjligt att markera flera kategorier		*frågan var ej obligatorisk

18. Har du eller någon i hushållet husdjur?

(om ja, respondenten ombads skriva vilket eller vilka djur i fritext)

Nej	68,6%	n=689
Ja	31,4%	n=316
	100%	N=1005
Ofta nämnda husdjur		
Hund		n=129
Katt		n=175
Annat		n=67

19. Vilken är din högsta utbildningsnivå?

Obligatorisk skola (grundskola, folkskola, eller motsvarande)	3,9%	n=39
Gymnasieutbildning (även realexamen, folkhögskola eller motsvarande)	29,8%	n=299

Universitet eller högskola	58,9%	n=592
Yrkesutbildning (yrkesskola, fackskola eller motsvarande)	7,5%	n=75
	100%	N=1005

20. Vad är din totala inkomst per månad före skatt? [ej obligatorisk]

0-10 000 kronor	6,8%	n=65
10 000 – 19 999 kronor	18,8%	n=180
20 000 – 29 999 kronor	25,1%	n=240
30 000 – 41 999 kronor	27,6%	n=264
42 000 – 49 999 kronor	9,9%	n=95
50 000 – 66 999 kronor	6,5%	n=62
67 000 – 83 999 kronor	1,8%	n=17
84 000 kronor eller mer	3,5%	n=33
	100%	N=956*

(av 956 svarande)

*Frågan var inte obligatorisk

21. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning? [ej obligatorisk]

Anställd	50,5%	n=508
Hemma med barn	0,5%	n=5
Långtidssjukskriven	1,0%	n=10
Egen företagare	5,1%	n=51
Ålderspensionär	29,3%	n=294
Arbetssökande	3,0%	n=30
Studerande	6,2%	n=62
Förtidspensionär	3,1%	n=31
Annat	1,3%	n=13
	100%	N=1004*

(av 1004 svarande)

*Frågan var inte obligatorisk

22. Vilken av nedanstående boendetyper stämmer bäst in på ditt boende?

Fristående hus, t.ex. villa, stuga, parhus	39,4%	n=396
Lägenhet	49,2%	n=494
Radhus	11,4%	n=115
	100%	N=1005

23. Om du har något att tillägga i anslutning till det som enkäten berört, delge oss detta här.
